

УДК 338.48 (477)

Л. В. МАРЦЕНЮК^{1*}, Ю. М. ПРОСКУРНЯ², Т. В. ТЕСЛЕНКО³

^{1*}Каф. «Економіка та менеджмент», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, Україна, 49010, тел. +38 (093) 934 18 03, ел. пошта gwinform1@rambler.ru, ORCID 0000-0003-4121-8826

²Каф. «Економіка та менеджмент», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, Україна, 49010, тел. +38 (063) 718 96 32, ел. пошта yulia.proskurnya@yandex.ru, ORCID 0000-0001-6870-0415

³Каф. «Економіка та менеджмент», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, Україна, 49010, тел. +38 (050) 258 38 17, ел. пошта gwinform1@rambler.ru, ORCID 0000-0003-2543-1272

МЕХАНІЗМ СТВОРЕННЯ ПРОЕКТУ З ВІДКРИТТЯ ФЕРМИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

Мета. Геополітичні та соціально-економічні зміни, розвиток інформаційних технологій суттєво вплинули на динаміку міжнародного туристичного потоку, призвели до трансформування туристичної галузі. У роботі необхідно здійснити дослідження теоретичних і практичних аспектів сутності, змісту та особливостей розвитку туризму в Україні. Потрібно виявити проблеми, які стають на заваді та стримують розвиток в'їзного туризму, перешкоджають швидкому піднесенню й поширенню туристичної слави держави. **Методика.** У роботі використовувалися методи статистичного дослідження та синтезу, а також розрахунковий та аналітичний методи. **Результати.** Авторами проведено аналіз розвитку українського туризму, визначено основні заходи, необхідні для кращого функціонування даної галузі в країні, та важливість транспорту як складової туристичної сфери. У статті вказано, що туризм є одним із найважливіших галузей економіки нашої держави та відіграє дуже важливу роль у зовнішньоекономічних зв'язках. **Наукова новизна.** Автори пропонують значну увагу приділити розвитку в'їзного сільського зеленого туризму, який представлений у вигляді проекту. Розроблення даного проекту (відкриття ферми) та проведення відповідних заходів дало б змогу приваблювати туристів як із України, так і із-за кордону. **Практична значимість.** Комплексний і мобільний характер сучасного туризму сформував попит на безпечне й комфортне для життя та здоров'я середовище, здатне забезпечити всі необхідні умови для реалізації громадянами права на відпочинок і свободу пересування. Запропоновані заходи дозволять підвищити конкурентоспроможність українського туризму на європейському ринку туристичних послуг. Подолання наявних негативних тенденцій, створення системних та комплексних передумов для сталого розвитку туризму має стати одним із пріоритетних напрямів забезпечення сталого розвитку країни в цілому та суттєвою складовою у вирішенні питань підвищення якості життя населення.

Ключові слова: туризм; сфера туризму; в'їзний туризм; транспортний туризм; сільський туризм; Україна

Вступ

Геополітичні та соціально-економічні зміни, розвиток інформаційних технологій суттєво вплинули на динаміку міжнародного туристичного потоку, призвели до трансформування туристичної галузі з такої, що орієнтована на обслуговування організованих туристів, на багатогалузеву сферу діяльності, спрямовану на задоволення різноманітних індивідуальних потреб мільйонів подорожуючих.

Україна посідає одне з провідних місць в Європі за рівнем забезпеченості цінними природними та історико-культурними ресурсами, здатними генерувати значний інтерес у вітчизняних та іноземних туристів. Розвиток сфери

туризму і діяльності курортів України в цілому характеризується позитивною динамікою, зростанням кількісних та якісних параметрів в'їзного та внутрішнього туристичного потоку.

Проте на тлі загострення конкуренції на міжнародному туристичному ринку, загальносвітової тенденції до посилення ролі держав у забезпеченні сталого розвитку туризму, вітчизняний національний туристичний продукт стає все менш привабливим та конкурентоспроможним. Як наслідок, сфера туризму і діяльності курортів у державі не спроможна забезпечити повноцінного виконання економічних, соціальних і гуманітарних функцій, не сприяє збереженню довкілля та культурної спадщини, наповненню бюджетів усіх рівнів,

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

створенню робочих місць, збільшенню питомої ваги сфери послуг у структурі ВВП.

Мета

Туризм є однією з найважливіших галузей економіки країни. Він відіграє важливу роль в зовнішньоекономічних зв'язках, дає поштовх розвитку світової торгівлі та вирішує соціальні і культурні проблеми держави.

З кожним роком кількість відвідуючих зростає. За даними 2013 року кількість туристів, що відвідали Україну, збільшилася на 5 % і становить 26 млн чол., з них жителі Російської Федерації – 10 млн. чол., Білорусі – 3,4 млн, Польщі – 2 млн, Румунії – 870 тис. чол. та таких країн, як Словаччина, Угорщина, Туреччина, США, Німеччина та ін. Україна посідає сьоме місце серед країн світу за кількістю відвідувань щороку.

Методика

Першим, хто описав куьтуру та побут жителів Сходу, вважають венеціанського купця XIII ст. Марко Поло. Він зібрав величезну кількість відомостей про цю місцевість, що стали фундаментом для формування географічних карт.

Провідним спеціалістом туристичної справи вважається англієць Томас Кук. Він відзначився тим, що організував у 1814 році першу туристичну поїздку залізницею з м. Лестер до м. Лафборо. В цій подорожі взяли участь приблизно 600 чол., поїздка коштувала всього один шилінг. Невдовзі Томас Кук заснував своє підприємство, яке почало формувати групи бажуючих відвідати ту чи іншу країну. Спочатку це була Франція, а згодом – інші європейські країни. У 1851 р. Томас Кук відкрив комерційне бюро подорожей під назвою «Томас Кук та син». Саме це бюро невдовзі організувало тур на відпочинок до Швейцарії.

У 1838 році 68 пасажирів здійснили поїздку з Америки до Європи пароплавом «Грейт вестерн».

Таким чином, зародження туризму безумовно пов'язане із залізничним та морським транспортом.

Згодом багато інших держав, таких як Великобританія, США, Франція, Італія, Росія відкривають свої туристичні організації. Так, на Британських островах було відкрито «Кооперативну асоціацію відпочинку».

Формування туризму на території України розпочалося дуже давно.

Перші занотовані спогади про туристично-рекреаційну діяльність в Україні стосуються саме Давньої Греції. Засновувалися міста-колонії такі як Тіра (Белгород-Дністровський), Ольвія (Миколаївська область), Херсонес (околиця м. Севастополя), Пантікапей (Керч), Феодосія, Євпаторія, які були відомими своїми лікувальними водами, грязями кримських озер. Також західна Україна прославилася своїми родовищами лікувальних вод (Поляна, Моршин, Немирів), спогади яких датуються XVI ст. З 1717 року здійснювалися пошуки з мінеральних джерел на території України [11].

Лікар Н. Сумароков в 1799 році зробив перший опис грязелікування, його корисність для народної медицини.

Почалися масові відкриття курортів, таких як Немирів (1814), Трускавець (1827), Саки (1828), Одеські грязеві курорти (1830) [15].

Перші туристичні бюро виникли на кінець XIX ст. У 1895 році було створене Ялтинське екскурсійне бюро. Подібні організації починають виникати у Львові, Галичині, Перемишлі.

Аналогічні заклади починають працювати по всій території України.

В період існування СРСР розвиток туризму здійснювався на профспілковій та відомчій основі. Надавалися пільги у вигляді путівок до будинків відпочинку. В Україні профспілковим туризмом займалась спеціальна структура «Укрпрофтуризм», іноземним – «Інтурист», міжнародним молодіжним – «Супутник». Оскільки Україна входила до складу Радянського Союзу, то туристичне господарство України функціонувало в системі туристичного господарства СРСР.

Після розпаду Радянського Союзу майже на 80 % зменшилась кількість відвідувань іноземними туристами нашої держави порівняно з попередніми роками.

У 1995 році Верховна Рада України прийняла «Закон про туризм», який поклав початок нового розвитку туризму [9].

Результати

Маючи вдале географічне положення, сприятливий клімат, наявність історико-культурного, природно-ресурсного та туристично-рекреаційного потенціалу, Україна має всі можливості для

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

розвитку в'їзного туризму. Але на цей час туристичний бізнес орієнтований переважно на виїзд. Більшість туристичних фірм відправляють українців за кордон, а лише незначна їх частина займається залученням іноземців до нашої держави. Таким чином, переважна частина капіталу йде за кордон, а не до державного бюджету України [1].

Таблиця 1

Динаміка туристичних потоків за 2000–2012 рр.

Table 1

Dynamics of touristic flows for 2000–2012

Рік	Іноземні туристи	Туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	Внутрішні туристи
2000	377 871	285 353	1 350 774
2001	416 186	271 281	1 487 623
2002	417 729	302 632	1 544 956
2003	590 641	344 332	1 922 010
2004	436 311	441 798	1 012 261
2005	326 389	566 942	932 318
2006	299 125	868 228	1 039 145
2007	372 455	336 049	2 155 316
2008	372 752	1 282 023	1 386 880
2009	282 287	913 640	1 094 170
2010	335 835	1 295 623	649 299
2011	234 271	1 250 068	715 638
2012	269 969	1 956 483	807 195

На сьогодні день в Україні працює приблизно 3 000 оздоровчих закладів та закладів відпочинку, 6 000 готелів [5].

Кількість оздоровчих закладів помітно зменшилась за період 2005–2011 рр.: заклади скоротилися на 1,3 % в рік, номерний фонд – на 1,4 % в рік, коефіцієнт використання номерного фонду залишається низьким (табл. 2) [17].

Україна багата на історичні, мистецькі, архітектурні пам'ятки. На сьогодні на території нашої держави є приблизно 130 тис. пам'яток, з яких: археологічних – 57 206, історичних – 51 364, пам'ятки ландшафтні, садово-паркового мистецтва – 3 541 [16].

Україна є членом ЮНЕСКО (Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та

культури) з 1954 року. У 2013 році до ЮНЕСКО прийнято: Церкву Святого Духа (с. Потелич, Львівська обл.), Церкву Святої Трійці (м. Жовква, Львівська обл.) та Стародавнє місто Херсонес Таврійський (м. Севастополь).

Таблиця 2

Показники діяльності оздоровчих закладів в Україні 2005–2011 роки

Table 2

Performance indicators of health institutions in Ukraine during 2005–2011 years

Рік	Кількість закладів, од.	Кількість місць, од.	Оздоровлено, тис. осіб	Коефіцієнт використання
2005	3 245	482	3 267	0,019
2006	3 164	482	3 278	0,019
2007	3 110	466	3 486	0,020
2008	3 073	462	3 592	0,021
2009	3 041	453	3 122	0,019
2010	3 011	449	2 987	0,018
2011	3 012	445	2 942	0,018

За останні кілька років популярним став розвиток сільського зеленого туризму. Україна має всі можливості для його розвитку та поширення по всій території нашої держави. Цей вид дозволяє туристам відпочити в сільській місцевості та насолодитися розкішними барвами українського села. Туристи зможуть ознайомитися з культурою українського народу: традиціями, обрядами, піснями, танцями, смачною кухнею та ін. Перевагами цього відпочинку, поперше, є те, що він, поміж інших, являється відносно недорогим; по-друге, бажання оздоровитися; по-третє, побути якнайдалі від міського шуму та метушні [12].

Екотуризм є економічно вигідним в тому плані, що на його розвиток не потрібно значних капіталовкладень, достатньо лише використання існуючої інфраструктури сільських населених пунктів, будинків сільських господарів. А якщо ще й долучити екскурсійні маршрути, які допоможуть розкрити джерела української культури та мистецтва, літератури, то відпочинок стане напрочуд цікавим та незабутнім [14]. Туристи зможуть відвідувати різні місця, наприклад, які пов'язані з іменами видатних лю-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

дей такими, як Тарас Шевченко (на Черкащині), Леся Українка (на Житомирщині), Іван Котляревський та Микола Гоголь (на Полтавщині), зможуть відвідати місце, яке славиться створенням неймовірних шедеврів – петриківським розписом в с. Петриківка Дніпропетровської області, та насолоджуватися видатними центрами художніх промислів, малярством, гончарством, прекрасною українською вишивкою, ткацтвом і т. д.

Важливу роль відіграє транспорт. Перед тим як визначитись, до якої країни вирушити, турист враховує певні чинники: швидкість прибуття до зазначеного місця, зручність самої подорожі, вартість, можливість перевезення багажу, умови харчування, зупинки під час поїздки, умови для відпочинку і саме найголовніше – це безпека [2].

За січень-листопад 2013 року залізничним транспортом було перевезено 392,6 млн чол., автомобільним – 3 059,8 млн. чол., водним – 6,8 млн чол., авіаційним – 7,6 млн чол.

Наукова новизна та практична значимість

Існує низка проблем, які стримують розвиток туризму в країні. Через низьку конкурентоспроможність вітчизняного торгового продукту Україна не може зайняти гідне місце серед інших європейських держав, оскільки вона має малу довіру з боку туристів [18].

Ще одним із важливих чинників, що негативно впливає на розвиток іноземного туризму, є недостатньо розвинена транспортна система, до якої належать організація залізничного сполучення, транзитні перевезення та ін. Транспорт України знаходиться не в досить задовільному стані та не відповідає міжнародним стандартам надійності, швидкості, безпечності та комфортності перевезення [6].

Наступним чинником є недостатня поінформованість іноземних туристів, тобто неотримання ними своєчасної, достовірної та безліч іншої інформації про туристично-рекреаційні можливості країни, на не високому рівні знаходиться технічна інфраструктура (наприклад стан доріг, вулиць і т. д.), рівень сервісу не відповідає міжнародним вимогам обслуговування, відсутність підтримки з боку держави щодо розвитку туристичного бізнесу в Україні [10].

Транспорт став важливою складовою туристичної сфери. Відповідно до задоволення туристичних потреб транспортні засоби відносяться до первинних, вторинних та третинних підприємств рекреаційного комплексу. До первинних відносять транспортні підприємства, які займаються обслуговуванням туристів (залежно від вибору виду транспорту); до вторинних відносять транспортні підприємства, які займаються внутрішніми та зовнішніми пасажироперевезеннями; до третинних – транспортні підприємства, що займаються обслуговуванням сільськогосподарських підприємств і тим самим залучені в обслуговування туристів [7].

Якщо поєднати транспортний комплекс з туризмом, то така взаємодія буде досить вигідною в тому плані, що, по-перше, приблизно 85 % доходу від пасажирських перевезень отримується саме від обслуговування туристів; по-друге, транспорт сприяє залученню периферійних ділянок рекреаційного простору; по-третє, саме розвиток транспортної мережі міг би прискорити процес інтеграції нашої держави в міжнародний економічний простір і як наслідок – збільшенню кількості іноземних туристів.

Україна має досить вигідне транспортно-географічне положення. Вона поєднує країни СНД з країнами Центральної та Південної Європи, Близького Сходу та Африки. Передбачається створення в Європі та Азії системи транспортних коридорів, де українські магістралі посідатимуть важливе місце.

Через територію України проходять наступні міжнародні транспортні коридори:

– критський коридор № 3 Берлін–Дрезден–Вроцлав–Львів–Київ;

– критський коридор № 5 Трієст–Любляна–Будапешт (Братислава)–Львів–Рівне–Сарни–Мінськ;

– критський коридор № 7 Дунайський (водний);

– критський коридор № 9 Гельсінкі–Санкт-Петербург–Мінськ (Москва)–Київ–Кишинів (Одеса)–Димитровград–Александрополіс; Балтійське море–Чорне море–Гданськ–Варшава–Ковель–Одеса; Європа–Азія–Франкфурт–Краків–Львів–Дніпропетровськ–Алма-Ата (продовження коридорів № 3 і 5); ЧЕС – Анкара–Єреван–Тбілісі (Баку)–Ростов-на-Дону–Донецьк–Одеса (Кишинів)–Бухарест (Тірана)–Димитровград (Афіни)–Стамбул; Євроазіатський–Одеса–Тбілісі (Єреван)–Баку–Ашгабат; Північ–Південь–Харків–Полтава–Кіровоград–Одеса [7].

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

Запропоновано проект розвитку сільського зеленого туризму.

Цей проект передбачає відкриття підприємства (сільської ферми) із свійськими тваринами. Це буде дуже цікаво для туристів, які приїдуть до нас із-за кордону, вони зможуть повністю поринути в цей дивовижний світ, відчути незрівнянний колорит українського села.

Пропонується побудувати ферму в кожній області, вибравши відповідну місцевість.

Проектом передбачається, що ферма буде мати такі види тварин: свині – 5 шт.; кури – 50 шт.; гуси – 20 шт.; качки – 20 шт.; корови – 5 шт.; страуси – 5 шт.; нутрії – 5 шт., з якими, за бажанням туриста, можна буде сфотографуватися.

На цій ділянці землі також буде відкрито кафе в українському стилі, де будуть представлені виключно українська страви і кожен бажаний турист зможе смачно попоїсти. Оскільки все це буде знаходитися неподалік, турист зможе купити екологічно чисте та свіже молоко, творог, яйця (курині, качині, гусині). Також буде відкрито будинок «Спадщина української культури», в якому будуть знаходитися українські здобутки це: вишивки, різноманітні вироби з глини, шедеври петриківського розпису і т. д. Якщо турист бажає залишитися, йому буде запропоновано житло, звичайно, за відповідну плату.

Також в майбутньому передбачається збільшувати доходи підприємства за рахунок розведення тварин та продаж продуктів харчування туристам.

Для ефективного функціонування та процвітання туризму в Україні необхідно: створити нормативно-правову базу державного регулювання в галузі туризму; розробити відповідну маркетингову стратегію, яка б допомогла збільшити кількість туристів, якомога вигідніше використати туристично-рекреаційний потенціал країни, сприяла б формуванню позитивного іміджу на світовому ринку туристичних послуг; створити інвестиційні умови розвивати рекламну індустрію, яка збільшить потоки туристів; впроваджувати ефективні економічні механізми державного регулювання туристичної сфери; створити такі інвестиційні умови, які б стимулювали приплив коштів в об'єкти туристичної індустрії на території країни; розробити більш ефективні організаційні структури управління галуззю туризму; відновити природне та істо-

рико-культурне середовище. Всі ці заходи допоможуть Україні вийти на міжнародний рівень туристичних послуг [13].

Державна політика в сфері туризму повинна мати такі чинники: стимулювання внутрішнього та в'їзного туризму; розширення різновидів туристичних послуг; високий рівень обслуговування туристів, який відповідає міжнародним стандартам; будівництво та оновлення туристичних об'єктів; відновлення пам'яток історії, культури, архітектури; модернізація інфраструктури туристичної та курортно-рекреаційної сфери; вдосконалення транспортної системи, будівництво доріг, каналізації, водопостачання; виробництво чисто екологічної сільськогосподарської продукції для задоволення потреб відпочиваючих; раціональне використання туристично-рекреаційного та історико-культурного потенціалу країни та ін. [5].

Висновки

Основою туристичного ринку є рекреаційно-туристичний комплекс, для розвитку якого існують всі необхідні природні умови, історико-культурні, матеріальні ресурси.

Для підвищення розвитку туризму найважливішими практичними кроками повинні бути: розроблення та удосконалення нормативно-правової бази з питань туризму; розроблення стандартів на послуги, якими користуються туристи; сертифікація туристичних послуг; удосконалення порядку ліцензування суб'єктів туристичного підприємства; створення пільгових умов для стимулювання організацій відпочинку й оздоровлення дітей та молоді та інших соціально незахищених груп населення; налагодження потужної реклами, випуск спеціальних видань туристичного напрямку (газети, журнали, підручники).

На сьогодні з'ясовується, чи стане туризм однією із головних статей доходу у бюджеті, як, наприклад, в інших більш цивілізованих країнах, чи залишиться без змін. Все це залежить від того, яка здійснюватиметься політика щодо розвитку туризму, тобто на кого буде орієнтований ринок туристичних послуг. Таким чином, є два шляхи вирішення: розвивати іноземний туризм чи все ж таки звернути увагу та розвивати внутрішній туризм.

Якщо взяти до уваги саме другий варіант (орієнтація на розвиток внутрішнього тури-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

стичного процесу), то ми повинні визначитися, на що саме потрібно звертати увагу на в'їзний (регіональний) чи виїзний туризм. Для України, звичайно, прибутковим є в'їзний туризм, адже він надає додаткові робочі місця та забезпечує державу грошовими надходженнями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдуразакова, Я. М. Современный международный туризм: тенденции и перспективы / Я. М. Абдуразакова // Вестн. АГТУ. Сер. : Экономика. – 2010. – Т. 2. – Вып. 2. – С. 159–166.
2. Биржаков, М. Б. Индустрия туризма: перевозки / М. Б. Биржаков, В. И. Никифоров. – СПб : Герда, 2007. – 528 с.
3. Головащенко, О. В. Соціальні функції і види туризму в перехідному суспільстві / О. В. Головащенко // Нова парадигма : Альманах наук. пр. – Запоріжжя, 2000. – Вып. 18. – С. 23–27.
4. Левковська, Л. Стан і перспективи розвитку туризму та готельного бізнесу в Україні / Л. Левковська // Економіка України. – 2003. – № 6. – С. 31–36.
5. Любичева, О. О. Ринок туристичних послуг / О. О. Любичева. – К. : Альтерпрес, 2002. – 436 с.
6. Марценюк, Л. В. Вплив залізничного транспорту на економіку України / Л. В. Марценюк // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д., 2012. – Вып. 42. – С. 274–278.
7. Марценюк, Л. В. Основні засади розвитку транспортного туризму в Україні / Л. В. Марценюк // Наука та прогрес трансп. Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. – 2013. – № 5 (47). – С. 24–32.
8. Новгородцева, А. Н. Становление теории туризма в зарубежной и отечественной практике [Електронний ресурс] / А. Н. Новгородцева // Изв. РГПУ им. А. И. Герцена. – 2009. – № 115. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/stanovlenie-teorii-turizma-v-zarubezhnoy-i-otechestvennoy-praktike>. – Назва з екрана.
9. Про туризм : закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>. – Назва з екрана.
10. Радіонова, Н. В. Сучасні інструменти маркетингу вантажних перевезень у ринкових умовах України / Н. В. Радіонова // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д., 2011. – Вып. 38. – С. 287–290.
11. Розвиток туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.marshruty.in.ua/index.php/rozvytok-turyzmu-v-ukraini.php>. – Назва з екрана.
12. Сільський зелений туризм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/10560412/turizm/silskiy_zeleniy_turizm. – Назва з екрана.
13. Смирнов, І. Г. Логістика туризму : навч. посіб. / І. Г. Смирнов. – К. : Знання, 2009. – 444 с.
14. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua>. – Назва з екрана.
15. Федорченко, В. К. Історія туризму в Україні / В. К. Федорченко, Т. А. Дьорова. – К. : Вища школа, 2002. – 195 с.
16. Хвостенко, С. Туризм на Україні / С. Хвостенко. – К. : Здоров'я, 1976. – 120 с.
17. Чернишенко, А. Формування стратегії сталого розвитку туризму і курортів в Україні : круглий стіл / А. Чернишенко // Новини турбізнесу. – 2007. – № 12. – С. 20.
18. Tourism development, rural livelihoods, and conservation in the Okavango delta, Botswana. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.tamu.edu/bitstream/handle/1969.1/ETD-TAMU-3064/MBAIWA-DISSERTATION.pdf>. – Назва з екрана.
19. Training Needs of Agricultural Extension Agents in the Central Agricultural Zone of Delta State Nigeria.pdf [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vri-online.org.uk/ijrs/April2011/TrainingNeedsofAgriculturalExtensionAgentsintheCentralAgriculturalZoneofDeltaStateNigeria.pdf>. – Назва з екрана.

Л. В. МАРЦЕНЮК^{1*}, Ю. Н. ПРОСКУРНЯ², Т. В. ТЕСЛЕНКО³

^{1*}Каф. «Економіка и менеджмент», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, Днепропетровск, Украина, 49010, тел. +38 (093) 934 18 03, эл. почта gwinform1@rambler.ru, ORCID 0000-0003-4121-8826

²Каф. «Економіка и менеджмент», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, Днепропетровск, Украина, 49010, тел. +38 (063) 718 96 32, эл. почта yulia.proskurnya@yandex.ru, ORCID 0000-0001-6870-0415

³Каф. «Економіка и менеджмент», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, Днепропетровск, Украина, 49010, тел. +38 (050) 258 38 17, эл. почта gwinform1@rambler.ru, ORCID 0000-0003-2543-1272

МЕХАНИЗМ СОЗДАНИЯ ПРОЕКТА ПО ОТКРЫТИЮ ФЕРМЫ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ТУРИЗМА

Цель. Геополитические и социально-экономические изменения, развитие информационных технологий существенно повлияли на динамику международного туристического потока, привели к трансформированию туристической отрасли. В работе необходимо осуществить исследование теоретических и практических аспектов сущности, содержания и особенностей развития туризма в Украине. Требуется выявить проблемы, которые препятствуют и сдерживают развитие въездного туризма, тормозят быстрый подъем и распространение туристической славы государства. **Методика.** В работе использовались методы статистического исследования и синтеза, а так же расчетный и аналитический методы. **Результаты.** Авторами проведен анализ развития украинского туризма, определены основные мероприятия, необходимые для лучшего функционирования данной отрасли в стране, и важность транспорта как составляющей туристической сферы. В статье указано, что туризм является одним из важнейших отраслей экономики государства и играет очень важную роль во внешнеэкономических связях. **Научная новизна.** Авторы предлагают значительное внимание уделить развитию въездного сельского зеленого туризма, который представлен в виде проекта. Разработка данного проекта (открытие фермы) и проведения соответствующих мероприятий позволило бы привлекать туристов как из Украины, так и из-за рубежа. **Практическая значимость.** Комплексный и мобильный характер современного туризма сформировал спрос на безопасную и комфортную для жизни и здоровья внешнюю среду, способную обеспечить все необходимые условия для реализации гражданами права на отдых и свободу передвижения. Предложенные меры позволят повысить конкурентоспособность украинского туризма на европейском рынке туристических услуг. Преодоление имеющихся негативных тенденций, создание системных и комплексных предпосылок для устойчивого развития туризма должно стать одним из приоритетных направлений обеспечения устойчивого развития страны в целом и существенной составляющей в решении вопросов повышения качества жизни населения.

Ключевые слова: туризм; сфера туризма; въездной туризм; транспортный туризм; сельский туризм; Украина

L. V. MARTSENYUK^{1*}, YU. M. PROSKURNIA², T. V. TESLENKO³

^{1*}Dep. «Economics and Management», Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Lazaryan St. 2, Dnipropetrovsk, Ukraine, 49010, tel. +38 (093) 934 18 03, e-mail rwinform1@rambler.ru, ORCID 0000-0003-4121-8826

²Dep. «Economics and Management», Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Lazaryan St. 2, Dnipropetrovsk, Ukraine, 49010, tel. +38 (063) 718 96 32, e-mail yulia.proskurnya@yandex.ru, ORCID 0000-0001-6870-0415

³Dep. «Economics and Management» Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Lazaryan St. 2, Dnipropetrovsk, Ukraine, 49010, tel. +38 (050) 258 38 17, e-mail rwinform1@rambler.ru, ORCID 0000-0003-2543-1272

CREATION MECHANISM OF THE PROJECT ON FARM OPENING IN THE CONTEXT OF RURAL TOURISM DEVELOPMENT

Purpose. Geopolitical and socioeconomic changes, development of information technologies are materially have affected on the dynamic of international tourist flow, lead to transformation of tourism industry. The work is aimed to research the theoretical and practical aspects of essence, the contents and features of tourism development in Ukraine. One should identify the problem, which interfere and constrain the development of the entrance tourism, interfering fast lifting and distribution of tourist glory of the state. **Methodology.** The methods of statistical research, settlement, analytical and a synthesis method were used in the work. **Findings.** The author has analyzed the development of Ukrainian tourism. The main measures, which need to be carried out for the best functioning of this branch in the country and the importance of transport as the component of the tourism industry, were also defined. The article specifies that the tourism is one of the most important branches of the state economics and plays very important role in the foreign economic relations. **Originality.** The authors propose to pay the considerable attention to the development of entrance rural green tourism, which is presented in the form of the project. Development of this project (farm opening) and running the relevant activities would allow to attract tourists as from Ukraine, so from abroad. **Practical value.** Complex and dynamic character of modern tourism formed demand for a safe and comfortable environment for life and health. The offered measures will increase the competitiveness of Ukrainian tourism in the European market of tourist services. It should provide all the necessary conditions for the implementation of citizens' right to freedom of movement and rest. Overcoming the existing negative trends, creation of systematic and complex precondition for the sustainable development of tourism should become one of the prior directions to ensure the sustainable development of the country as a whole and a significant component in the solving of tasks of improvement of the population quality of life

Keywords: tourism; tourism industry; entrance tourism; transport tourism; rural tourism

REFERENCES

1. Abdurazakova Ya.M. Sovremennyy mezhdunarodnyy turizm: tendentsii i perspektivy [Modern international tourism: tendencies and prospects]. *Vestnik Astrakhaskogo gosudarstvennogo tekhnicheskogo universiteta. Seriya: Ekonomika* [Bulletin of Astrakhan State Technical University. Series: Economics], 2010, vol. 2, issue 2, pp. 159-166.
2. Birzhakov M.B., Nikiforov V.I. *Industriya turizma: perevozki* [Tourism industry: transportations]. Saint Petersburg, Gerda Publ., 2007. 528 p.
3. Holovashenko O.V. Sotsialni funktsii i vydy turyzmu v perekhidnomu suspilstvi [Social functions and types of the tourism in transitional society]. *Nova paradyhma* [New paradigm], 2000, issue 18, pp. 23-27.
4. Levkovska L. Stan i perspektyvy rozvytku turyzmu ta hotelnoho biznesu v Ukraini [State and the development prospects of tourism and hotel business in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Economics of Ukraine*, 2003, no. 6, pp. 31-36.
5. Liubitseva O.O. *Rynok turystychnykh posluh* [Market of tourist services]. Kyiv, Alterpres Publ., 2002. 436 p.
6. Martseniuk L.V. Vplyv zaliznychnoho transportu na ekonomiku Ukrainy [Influence of railway transport on the Ukrainian economics]. *Visnyk Dnipropetrovskoho natsionalnoho universitetu zaliznychnoho transportu imeni akademika V. Lazariana* [Bulletin of Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan], 2012, issue 42, pp. 274-278.
7. Martseniuk L.V. Osnovni zasady rozvytku transportnoho turyzmu v Ukraini [Basic foundations of the transport tourism development in Ukraine]. *Nauka ta prohres transportu. Visnyk Dnipropetrovskoho natsionalnoho*

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

- universitetu zaliznychnoho transportu – Science and Transport Progress. Bulletin of Dnipropetrovsk National University of Railway Transport*, 2013, no. 5 (47), pp. 24-32.
8. Novgorodtseva A.N. Stanovleniye teorii turizma v zarubezhnoy i otechestvennoy praktike (Formation of the tourism theory in foreign and domestic practice). *Izvestiya Rossiyskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta imeni A. I. Gertsena – Bulletin of Russian State Pedagogic University named after A. S. Gertsen*, 2009, no. 115. Available at: <http://cyberleninka.ru/article/n/stanovlenie-teorii-turizma-v-zarubezhnoy-i-otechestvennoy-praktike> (Accessed 10 May 2014).
 9. *Pro turizm: zakon Ukrainy* (On the tourism: Ukrainian law). Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-vr> (Accessed 10 May 2014).
 10. Radionova N.V. Suchasni instrumenty marketynhu vantazhnykh perevezen u rynkovykh umovakh Ukrainy [Modern marketing instruments of freight cars in the market conditions of Ukraine]. *Visnyk Dnipropetrovskoho natsionalnogo universitetu zaliznychnoho transportu imeni akademika V. Lazariana* [Bulletin of Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan], 2011, issue 38, pp. 287-290.
 11. *Rozvytok turizmu v Ukraini* (Tourism development in Ukraine). Available at: <http://www.marshruty.in.ua/index.php/rozvytok-turizmu-v-ukraini.php> (Accessed 10 May 2014).
 12. Silskiy zeleniy turizm (Rural tourism). Available at: http://pidruchniki.ws/10560412/turizm/silskiy_zeleniy_turizm (Accessed 10 May 2014).
 13. Smyrnov I.H. *Lohistyka turizmu* [Tourism logistics]. Kyiv, Znannia Publ., 2009. 444 p.
 14. *Spilka spriyannia rozvytku silskoho zelenoho turizmu v Ukraini* (Union for promotion of rural green tourism in Ukraine). Available at: <http://www.greentour.com.ua> (Accessed 10 May 2014).
 15. Fedorchenko V.K., Dorova T.A. *Istoriia turizmu v Ukraini* [Tourism history in Ukraine]. Kyiv, Vyshcha shkola Publ., 2002. 95 p.
 16. Khvostenko S. *Turizm na Ukraini* [Tourism in Ukraine]. Kyiv, Zdorovia Publ., 1976. 120 p.
 17. Chernyshenko A. Formuvannia stratehii staloho rozvytku turizmu i kurortiv v Ukraini: kruhlyi stil [Forming of strategy for sustainable development of tourism and resorts in Ukraine: roundtable]. *Novosti turbyznesa – News of Tourism Business*, 2007, no. 12, p. 20.
 18. Tourism development, rural livelihoods, and conservation in the Okavango delta, Botswana. Available at: [https:// repository.tamu.edu /bitstream/handle/1969.1/ETD-TAMU-3064/ MBAIWA-DISSERTATION.pdf](https://repository.tamu.edu/bitstream/handle/1969.1/ETD-TAMU-3064/MBAIWA-DISSERTATION.pdf) (Accessed 10 May 2014).
 19. Training Needs of Agricultural Extension Agents in the Central Agricultural Zone of Delta State Nigeria.pdf. Available at: [http://www.vri-online.org.uk/ijrs/April2011/Training Needs of Agricultural Extension Agents in the Central Agricultural Zone of Delta State Nigeria.pdf](http://www.vri-online.org.uk/ijrs/April2011/Training%20Needs%20of%20Agricultural%20Extension%20Agents%20in%20the%20Central%20Agricultural%20Zone%20of%20Delta%20State%20Nigeria.pdf) (Accessed 10 May 2014).

Стаття рекомендована до публікації д.е.н., проф. О. М. Гненним (Україна); д.е.н., проф. В. Т. Вєчеровим (Україна)

Надійшла до редколегії: 15.05.2014

Прийнята до друку: 18.07.2014